

ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับ
สถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
Strategies for developing volunteer students in a new way of life the New
Normal era for schools under the Secondary Educational Service
Areas Office Khon Kaen

พิทยธิดา พิทยสกุล
Pitthida Phittayasakul
พระมหาพิสิฐ วิสิษฐบุปผโย
Phramaha Phisit Visitthapanyo
พระฮอนด้า วาตสัทโท
Phra Honda Watsattho
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Mahachulalongkornrajavidyalaya University Khon Kaen Campus
Email : pittida@nkk.ac.th

Received: 2 August 2023; Revised: 28 August 2023; Accepted: 29 August 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น 2) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และ 3) ประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี ทั้งวิธีเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานโครงการการพัฒนาจิตอาสาผู้เรียน จำนวน 154 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเครชีและมอร์แกนและการสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยเทียบสัดส่วน และสุ่มอย่างง่าย กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 15 คนเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบประเมิน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือจิตสำนึกต่อตนเอง รองลงมา คือเครือข่ายกลยุณมิตรจิตอาสาออนไลน์ และความมุ่งมั่นพัฒนา ตามลำดับ

2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วย 7 เป้าประสงค์ 4 กลยุทธ์หลัก 14 กลยุทธ์ย่อย และ 4 โครงการ

3) ผลการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่า มีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด

คำสำคัญ: ยุทธศาสตร์, การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา, ยุคชีวิตวิถีใหม่

Abstract

The objectives of this research were : 1) to study the current conditions, desirable condition and the need for the development of volunteer spirit learners In the new normal life, for educational institutions under the Office of Khon Kaen Secondary Educational Service Area, 2) to create strategy of development on volunteer spirit learners in the new normal life, for educational institutions under the Office of Khon Kaen Secondary Educational Service Area, and 3) to assess strategy of development on volunteer spirit learners in the new normal life, for educational institutions under the Office of Khon Kaen Secondary Educational Service Area. It is using mixed research methodology both quantitative methods and qualitative, the sample group was administrators and teachers responsible for the student volunteer development project, totaling 154 people. The sample group was determined by using the Crazy and Morgan table and stratified random sampling, by proportion and simple random. A group of 15 key informants were selected specifically include the instrument used for data collection was a semi-structured interview, questionnaire and assessment form the data were analyzed using mean statistics, standard deviation, required demand index and content analysis.

The results of research found that :

1) The necessary needs of the development on volunteer spirit learners in the new normal life, for educational institutions under the Office of Khon Kaen Secondary Educational Service Area found that the aspect with the highest needs index is self-consciousness, followed by the network of online volunteer spirits and commitment to development respectively.

2) The strategies of the development on volunteer spirit learners in the new normal life, for educational institutions under the Office of Khon Kaen Secondary Educational Service Area consists of 7 goals, 4 main strategies, 14 sub-strategies and 4 projects.

3) The evaluation results of development strategies on volunteer spirit learners in the new normal life, for educational institutions under the office of Khon Kaen Secondary Educational Service Area found that it was accurate, possibility and the usefulness is at the highest level.

Keywords: Strategies, development volunteer students, the New Normal

บทนำ

พุทธศักราช 2563 เป็นปีที่จะต้องบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ว่าการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา Covid-19 ทำให้เกิดการชะงักงันทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา การชะงักงันที่แผ่ขยายไปอย่างกว้างขวางทั่วโลก ส่งผลให้ทุกคนในสังคมโลกต่างต้องปรับตัว เพื่อป้องกันตนเองและลดการแพร่ระบาดของโรค ทุกภาคส่วนต่างต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและวิธีการทำงานที่ใช้เทคโนโลยี สื่อดิจิทัล และสังคมออนไลน์มากขึ้น เป็นการดำเนินชีวิตวิถีใหม่ New Normal ระบบการศึกษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นการศึกษายุคที่จัดการเรียนรู้พัฒนาเด็กไทยให้มีทักษะเพื่อดำรงชีวิตในโลกดิจิทัล สร้างคุณค่าร่วมในสังคมควบคู่ไปกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ สร้างแนวคิดผู้เรียน ในการคิดเพื่อตัวเองไปสู่การให้ผู้เรียนมีความไว้วางใจ การเกื้อกูล การแบ่งปัน ความร่วมมือร่วมใจ สร้างให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกเพื่อพัฒนาให้เกิด ชีวิตที่สมดุล รวมทั้งพัฒนาโมเดลการเรียนรู้ในโลกพลวัต เปิดโอกาสลองผิดลองถูก เปิดรับความผิดพลาด ยอมรับความล้มเหลว สามารถทำงานบนแพลตฟอร์ม การเรียนรู้ชุดใหม่ ซึ่งการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นจากใคร ที่ใด เมื่อไหร่ก็ได้ ไม่จำเป็นต้องติดกับห้องเรียนหรือระบบการศึกษาอีกต่อไป อาทิ การศึกษา ออนไลน์ ปัญญาประดิษฐ์ และเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ภายใต้แพลตฟอร์ม การสร้างชีวิตที่สมบูรณ์ มีสมดุล เพื่อเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ซึ่งสอดคล้องกับ “หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ครูจะต้องถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความสมดุลของระบบ ทั้งความสมดุลระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ ระหว่างมนุษย์ กับมนุษย์ ระหว่างการเรียนรู้ในโรงเรียน และนอกโรงเรียน ปัญญาประดิษฐ์ กับปัญญามนุษย์ จะต้องมีความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา: 2564)

ลักษณะการเรียนรู้ในยุค New normal หลายคนอาจจะเข้าใจว่า เป็นการเรียนการสอนออนไลน์ แต่จริงๆ แล้วไม่ใช่การเรียนการสอนออนไลน์อย่างที่หลายคนเข้าใจเท่านั้น แต่เป็นลักษณะการเรียนรู้ที่มี Platform และวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นการเปิดพื้นที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างสูงสุดในการเรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม ทั้งนี้ คำว่า พื้นที่การเรียนรู้ (Learning space) นั้นหมายถึง โอกาสที่ผู้เรียนได้รับจากผู้สอนในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ การออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ เพื่อประเมิน ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ตลอดจนโอกาสที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปทำประโยชน์ต่อส่วนรวมเพื่อสะท้อนความคิดกลับมายังตนเองว่าอะไรคือสิ่งที่ตนเองควรจะเรียนรู้ต่อไปเพื่อกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเองอีกครั้ง แล้วลงมือเรียนรู้ต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด ดังนั้น การเรียนรู้เชิงลึกหรือที่เรียกว่ารู้จริง รู้ชัด จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยหากผู้สอนไม่เปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน (กรุงเทพมหานคร, 2564)

หนึ่งในประเด็นที่ควรพัฒนาผู้เรียนคือความมีจิตอาสา เพราะจิตอาสาเป็นการเสียสละประโยชน์ตนเพื่อประโยชน์ผู้อื่น เป็นวิธีการที่ช่วยผูกมิตรไมตรีกับผู้อื่นเป็นอย่างดี กล่าวคือผู้ที่มีจิตอาสาเป็นผู้ให้และช่วยเหลือผู้อื่น แบ่งปันความสุขส่วนตนเพื่อทำประโยชน์แก่ส่วนรวม เข้าใจเห็นใจผู้ที่มีความเดือดร้อนช่วยเหลือสังคม อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยแรงกายสติปัญญา ปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาหรือสร้างสรรค์สิ่งที่ดีงาม ให้เกิดในชุมชน มีพฤติกรรมบ่งชี้ดังนี้ 1. ช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มที่โดยไม่หวังผลตอบแทน 2. ช่วยเหลือพ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ด้วยความเต็มใจ 3. อาสาทำงานให้ผู้อื่นด้วยกำลังกายใจ กำลังสติปัญญา โดยไม่หวังผลตอบแทน 4. แบ่งปันสิ่งของทรัพย์สิน ช่วยแก้ไขปัญหาหรือสร้างความสุขให้กับผู้อื่น 5. เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียน ชุมชน และสังคม 6. ดูแล รักษาสาธารณสมบัติและสิ่งแวดล้อมด้วยความเต็มใจ 7. เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาหรือร่วมสร้างสิ่งดีงามของส่วนรวม ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นด้วยความกระตือรือร้น

จากประเด็นปัญหาและสภาพปัจจุบันข้างต้นผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งจะเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติ ให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับการเรียนรู้ใน ศตวรรษที่ 21 ด้านทักษะชีวิตและการทำงานที่กล่าวถึงการ รู้จักหน้าที่ รับผิดชอบในฐานะสมาชิกหนึ่งของสังคมชีวิตวิถีใหม่ New Normal ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
2. เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น
3. เพื่อประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ระเบียบ กฎหมาย นโยบาย ยุทธศาสตร์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด การประมวลยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

2. ศึกษาองค์ประกอบด้านจิตอาสาของผู้เรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น และสังเคราะห์องค์ประกอบด้านจิตอาสา จากการทบทวนเอกสารงานวิจัย

3. สร้างเครื่องมือ/แบบสอบถาม เรื่อง สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นด้านจิตอาสาของผู้เรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งมีโครงสร้างของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ และขนาดของโรงเรียนที่สังกัด มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของคุณลักษณะด้านจิตอาสา ของนักเรียน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบ 5 องค์ประกอบคือ จิตสำนึกต่อตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคมความมุ่งมั่นพัฒนา และ เครือข่ายกัลยาณมิตร จิตอาสาออนไลน์ มีลักษณะเฉพาะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบันมีการปฏิบัติ/สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การยกร่างยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตอาสาของผู้เรียน ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

โดยนำข้อมูลค่าความต้องการจำเป็น (PNI) มาจัดลำดับความสำคัญ ทำการวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunity) และอุปสรรค (Threat) หรือเรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT ของการดำเนินพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตอาสา เสร็จแล้วนำข้อมูลที่ได้มายกร่างซึ่งประกอบไปด้วย ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณลักษณะด้านจิตอาสาของผู้เรียน ในยุคชีวิต New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ประกอบด้วย เป้าประสงค์ กลยุทธ์ แนวทาง ตัวชี้วัด เสร็จแล้ว ทำการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบร่างยุทธศาสตร์โดยการใช้วิธีการอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) ผู้ตรวจสอบ ได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน และผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ดำเนินการดังนี้

1. เกณฑ์การประเมิน การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ยึดรูปแบบการประเมินของ The Joint Committee on Standards of Education เป็นเกณฑ์การประเมินโดยแบ่งออกเป็น 3 มาตรฐานดังนี้ (Maduas, Scriven & Stufflebeam, 1983 : 402)

- 1) ด้านความเหมาะสม (Propriety Standard)
- 2) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard)
- 3) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ผู้ศึกษาใช้แบบประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ซึ่งประกอบด้วย 1) ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) การประเมินยุทธศาสตร์ 3) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้วิธีการส่งแบบประเมินไปยัง กลุ่มตัวอย่างและติดตามเก็บรวบรวมแบบประเมินด้วยตนเอง โดยประสานขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา หลังจากที่ได้รับแบบประเมินแล้ว ได้ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยของแบบประเมินยุทธศาสตร์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ร้อยละค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.) และจัดทำรายงานผลโดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย 5 ระดับ

ผลการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันด้านจิตอาสาของผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น พบว่าโดยภาพรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “น้อย” เมื่อพิจารณาจำแนกในแต่ละองค์ประกอบพบว่า ทุกองค์ประกอบมีสภาพปัจจุบันอยู่ในระดับ “น้อย” โดยสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้ดังนี้ การเสียสละต่อสังคม การช่วยเหลือผู้อื่น ความมุ่งมั่นพัฒนา จิตสำนึกต่อตัวเอง และเครือข่ายกัลยาณมิตรจิตอาสาออนไลน์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณา สภาพที่พึงประสงค์พบว่า โดยรวม สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับ “มาก” แต่ละองค์ประกอบมีสภาพที่ ประสงค์อยู่ในระดับ “มาก”เช่นเดียวกัน โดยสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากไปน้อยได้แก่ จิตสำนึกต่อ ตนเอง การเสียสละต่อสังคม เครือข่ายกัลยาณมิตรจิตอาสาออนไลน์ การช่วยเหลือผู้อื่น และความมุ่งมั่น พัฒนา ตามลำดับ

ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) รายข้อ โดยเลือกข้อที่มีค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดของแต่ละ องค์ประกอบ เพื่อนำมาเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา สามารถเรียงลำดับข้อที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 จิตสำนึกต่อตนเอง ข้อที่มีค่า PNI สูงสุดได้แก่ การสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อคนที่ ด้อยกว่า
- องค์ประกอบที่ 2 การช่วยเหลือผู้อื่น ข้อที่ค่า PNI สูงสุดได้แก่ การแนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
- องค์ประกอบที่ 3 การเสียสละต่อสังคม ข้อที่ค่า PNI สูงสุดได้แก่ การเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อ ส่วนรวม เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ
- องค์ประกอบที่ 4 ความมุ่งมั่นพัฒนา ข้อที่ค่า PNI สูงสุดได้แก่ สนใจปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอแนวคิดที่จะพัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรม
- องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายกัลยาณมิตร จิตอาสาออนไลน์ ข้อที่ค่า PNI สูงสุดได้แก่ การเป็นที่ปรึกษา ออนไลน์

2. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

จากข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของผู้เรียนด้านจิตอาสาในแต่ละองค์ประกอบ สามารถ จัดทำเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนา โดยการจัดทำโครงการ / กิจกรรมขึ้นในโรงเรียน จำนวน 5 โครงการ เพื่อ ตอบสนองดัชนีความต้องการจำเป็นแต่ละองค์ประกอบดังนี้

- องค์ประกอบที่ 1 จิตสำนึกต่อตนเอง มียุทธศาสตร์การพัฒนา คือ โครงการ Check in ความดี มี ยุทธศาสตร์สำคัญคือ ให้แต่ละคนทำความดี และทำการบันทึกข้อมูลของตนเองไว้
- องค์ประกอบที่ 2 การช่วยเหลือผู้อื่น มียุทธศาสตร์การพัฒนา คือ โครงการ Master trainer แขนงนำ จิตอาสา มียุทธศาสตร์สำคัญคือ สร้างแกนนำจิตอาสา ให้แนะนำสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น
- องค์ประกอบที่ 3 การเสียสละต่อสังคม มียุทธศาสตร์การพัฒนา คือ โครงการ ครอบครัวยุเพียง มี ยุทธศาสตร์สำคัญคือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความพอเพียงตามแนวพระราชดำริ และการเสียสละเพื่อ สังคม
- องค์ประกอบที่ 4 ความมุ่งมั่นพัฒนา มียุทธศาสตร์การพัฒนา คือ โครงการจิตอาสาเพื่อแผ่นดิน มี ยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การสร้างความตระหนักในการมุ่งมั่นพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์ที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น
- องค์ประกอบที่ 5 เครือข่ายกัลยาณมิตร จิตอาสาออนไลน์ มียุทธศาสตร์การพัฒนา คือ โครงการที่ ปรึกษาออนไลน์ มียุทธศาสตร์ที่สำคัญคือ การใช้ระบบออนไลน์ในการให้คำปรึกษา

3. การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

จากการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาฯ โดยการประเมินความถูกต้อง (Accuracy) ความเหมาะสม (Appropriateness) และความเป็นไปได้ (Feasibility) ผลการประเมินพบว่า โดยรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับ “มากที่สุด” สามารถเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเป็นไปได้ และด้าน ความเหมาะสม ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

จากการศึกษาพบว่าสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ด้านจิตอาสาของผู้เรียนในยุค New Normal อยู่ในระดับน้อย หมายความว่า ผู้เรียนไม่ได้แสดงออกในเรื่องจิตอาสาเท่าใดนัก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า New Normal นี้ การติดต่อสื่อสาร หรือการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลมีน้อย ทำให้ผู้ประเมินหรือผู้สังเกตมองไม่เห็นการกระทำที่เป็นลักษณะจิตอาสาของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนอาจไม่ได้มาโรงเรียนหรือเข้าห้องเรียนตามปกติ ทำให้การสังเกตพฤติกรรมด้านจิตอาสานั้นเป็นไปได้ยาก ทำให้ผู้ประเมินมองว่า คุณลักษณะด้านจิตอาสาของผู้เรียนนั้นอยู่ในระดับต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2562) ที่พบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมจิตอาสา ด้านจิตอาสาต่อบุคคล จิตอาสาต่อสังคม และความเสียสละมีผลการประเมินอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ทั้งนี้ในการวิจัยดังกล่าวเกิดขึ้นก่อนที่จะมีวิกฤตโรคโควิด 19 ซึ่งการใช้ชีวิตยังเป็นปกติ เมื่อมีวิกฤต โควิด 19 สถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนไป จึงอาจเป็นผลทำให้ผลการประเมินคุณลักษณะด้านจิตอาสาอยู่ในระดับต่ำ

สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ มีความแตกต่างกันมาก ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า เมื่อสอบถามถึงสภาพปัจจุบันของการดำเนินกิจกรรมหรือการดำเนินชีวิตที่เกี่ยวข้องกับจิตอาสาพบว่า การทำกิจกรรมด้านจิตอาสามีน้อยมาก ส่วนใหญ่แล้วค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติอยู่ในระดับ ต่ำ มีบางกิจกรรมเท่านั้นที่ค่าเฉลี่ยของการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง อย่างไรก็ตามเมื่อสอบถามถึงสภาพที่พึงประสงค์กลับพบว่าสภาพที่พึงประสงค์นั้นอยู่ในระดับสูง และบางข้อมีสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับสูงสุด ทำให้ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI) มีค่าอยู่ในระดับสูงเกินร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่า ผู้เรียนมีความต้องการที่จะทำกิจกรรมจิตอาสา แต่ในสภาวะ New Normal นี้ ทำได้ยาก ด้วยข้อจำกัดและระเบียบการการดำเนินชีวิต ที่ต้องอยู่ห่างกัน และลักษณะการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไป ทำให้ไม่สามารถที่จะแสดงคุณลักษณะด้านจิตอาสาออกมาได้ การช่วยคนแก่ หรือผู้สูงอายุการถือของหนัก จากเดิมที่มีการจับจ่ายซื้อสิ่งของในตลาดมีการซื้อสินค้าหลากหลายชนิด ต้องมีการหิ้วหรือถือสิ่งของ เมื่อนักเรียนได้เจอกับผู้สูงอายุหิ้วของจนล้นมือ ก็อาสาเข้าไปช่วยหิ้วให้ กรณีนี้เป็นารแสดงคุณลักษณะด้านจิตอาสาอย่างหนึ่ง แต่ในปัจจุบัน การซื้อสินค้าในลักษณะดังกล่าวลดลงเป็นอย่างมาก ผู้สูงอายุถูกห้ามไม่ให้ออกนอกบ้าน เนื่องจากเป็นกลุ่มเสี่ยง การซื้อขายสินค้าเปลี่ยนเป็นการซื้อขายออนไลน์ มีการส่งวัสดุถึงบ้าน ทำให้ไม่พบเห็นพฤติกรรมด้านจิตอาสา

ข้อค้นพบที่สำคัญอย่างหนึ่งคือกรณีสภาพปัจจุบันมีค่าเฉลี่ยของคุณลักษณะอยู่ในระดับต่ำ แต่ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ไม่ได้สูงมาก ตัวอย่างเช่น พฤติกรรมด้านจิตอาสา ตามองค์ประกอบที่ 4 ความมุ่งมั่นพัฒนา ข้อที่ 4.2 ตั้งใจทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดเพื่อประโยชน์ต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยของสภาพปัจจุบันเท่ากับ 2.19 ต่ำที่สุด ในด้านนี้ แต่ค่าดัชนีความต้องการ

จำเป็น มีค่าเท่ากับ 0.896 เป็นอันดับ 2 แสดงให้เห็นว่า การตั้งใจทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จตาม เป้าหมายที่กำหนด มีระดับการปฏิบัติที่ต่ำ แต่ ไม่ใช่พฤติกรรมที่ต้องการมากที่สุด โดยพฤติกรรมด้านจิตอาสา ตามองค์ประกอบนี้มีค่า PNI สูงสุดได้แก่ สนใจในปัญหาและการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งเสนอแนวคิดที่จะ พัฒนาสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ความต้องการการพัฒนาจิตอาสา นั้น มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น มากกว่าการพัฒนาสิ่งที่ยุ่งยาก แสดงให้เห็นถึงรูปแบบของการพัฒนาที่จำเป็นต้อง เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ที่เน้นการพัฒนาทางเลือกมากกว่า การพัฒนาสิ่งเดิมที่ขาด ตัวอย่างเช่น เกษตรกรต้องการแหล่งน้ำเพื่อใช้ในการเพาะปลูก เดิม การพัฒนาก็จะทำ โดยการสร้างหรือสรรหาแหล่งน้ำเพื่อนำมาแก้ปัญหาให้เกษตรกร แต่ในปัจจุบันเมื่อมีปัญหาน้ำไม่เพียงพอต่อ ความต้องการ การพัฒนาอาจทำได้โดยการเปลี่ยนชนิดของพืชที่จะปลูก หรือส่งเสริมการปลูกพืชด้วยเทคนิค ใหม่ที่ต้องการน้ำในปริมาณน้อยอย่างนี้เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งโดยรวมอยู่ในระดับสูงถึงสูงมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ แสงอาทิตย์ เจ็ววัฒนพงศ์ และคณะ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะ นิสัยด้านจิตอาสา ของนักเรียนสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ที่พบว่า การดำเนินการด้าน กิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัย ด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ใน ศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร มีความต้องการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุดในด้าน ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมพัฒนา ผู้เรียน ด้านส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา มีความต้องการอยู่ในระดับสูง

2. การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับ สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

ในการศึกษาครั้งนี้สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ครอบคลุมทุกองค์ประกอบ คือ จิตสำนึกต่อตนเอง การช่วยเหลือผู้อื่น การเสียสละต่อสังคม ความมุ่งมั่นพัฒนา และเครือข่ายกลยุธยมิตรจิตอาสาออนไลน์ ทั้งนี้ เพราะจิตอาสาในแต่ละด้านนั้น มีความแตกต่างกัน ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาให้ครอบคลุมทุกด้านไป พร้อมกัน เพราะหากพัฒนาเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็จะทำให้พฤติกรรมด้านจิตอาสาไม่สมบูรณ์ และอาจเป็นเหตุ ทำให้พฤติกรรมโดยรวมไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่ เช่น หากเราพัฒนาเฉพาะจิตสำนึกต่อตนเอง ทำให้ ตนเองมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีการแสดงออกในลักษณะที่เห็นใจและเข้าใจคนอื่น มีความปรารถนาดีต่อ คนอื่น แต่ขาดการช่วยเหลือแนะนำคนอื่น ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่คนอื่นได้ ก็ถือว่าพฤติกรรมด้านจิตอาสา นั้นไม่สมบูรณ์ ดังนั้นการสร้างยุทธศาสตร์พัฒนานั้นจำเป็นต้องทำทุกด้านควบคู่กันไป

การสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาจิตอาสาที่กระทำพร้อมกันในทุกองค์ประกอบนี้ สอดคล้องกับ การศึกษาของ สิรินันท์ ศรีวีระสกุล (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน ในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย โดยพบว่าคุณลักษณะที่ดีของนักเรียน มี 4 ด้าน คือ ด้านลักษณะเฉพาะตน ด้านความสัมพันธ์กับผู้อื่น ด้านสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แต่ในการสร้างยุทธศาสตร์ การพัฒนานั้น มีการสร้างยุทธศาสตร์ 6 ยุทธศาสตร์ได้แก่ 1)ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งในงานพันธกิจจ ริสเตียนศึกษาของโรงเรียน 2) ยุทธศาสตร์การระดมสรรพกำลังของบุคลากร 3)ยุทธศาสตร์การสร้างพลัง ขับเคลื่อนโดยนักเรียน 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเรียนรู้ 5) ยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการ บริหารจัดการ 6)ยุทธศาสตร์การประสานพลังครอบครัว ชุมชนและหน่วยงานภายนอก ซึ่งจำนวนของ ยุทธศาสตร์พัฒนานั้นมากกว่าคุณลักษณะที่ดีที่ต้องการ

นอกจากนั้นผลการศึกษายังสอดคล้องกับการศึกษาของ แสงอาทิตย์ เจ็ววัฒนพงศ์ และคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา ของนักเรียนสังกัดสถาบันการ

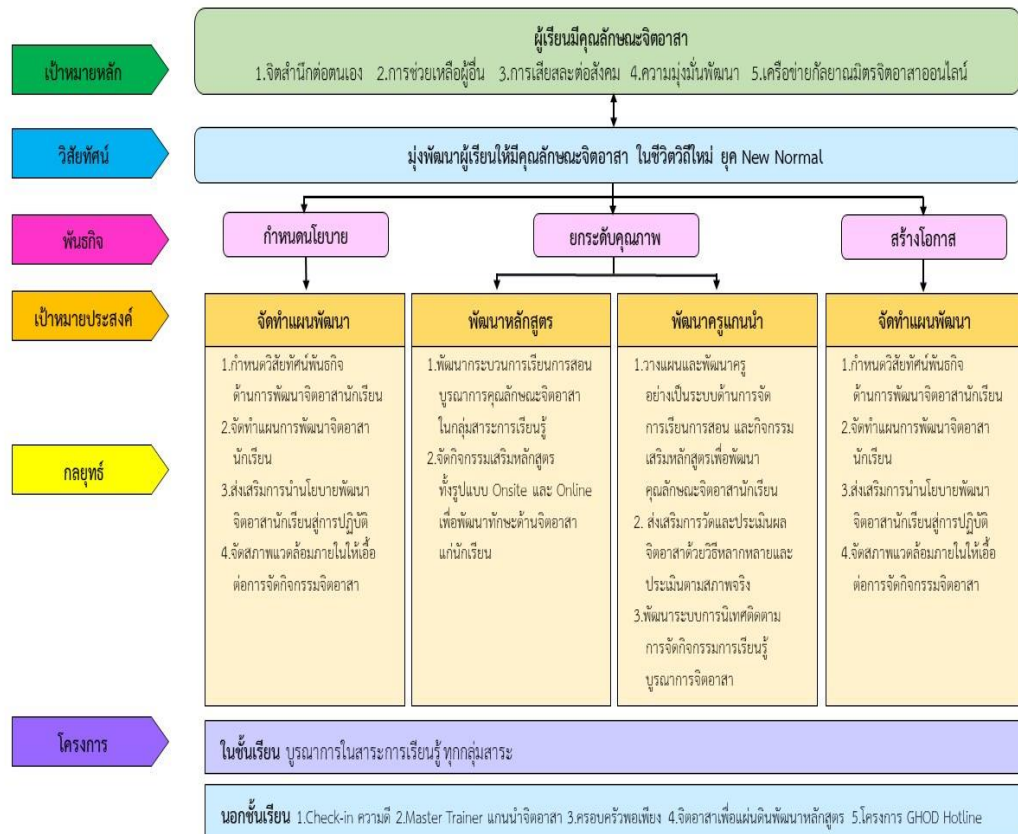
อาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ความต้องการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านจิตอาสาของนักเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด และได้สร้างรูปแบบกิจกรรมขึ้นมาเพื่อส่งเสริมลักษณะนิสัยของนักเรียน ให้ครบองค์ประกอบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายการบริหารกิจกรรมจิตอาสา ด้านวัตถุประสงค์การบริหารกิจกรรมจิตอาสา ด้านลักษณะกิจกรรมจิตอาสา มี และด้านหลักการจัดการเรียนรู้กิจกรรมจิตอาสา จะเห็นได้ว่า การดำเนินการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ครอบคลุมนั้นจำเป็นต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันในทุกองค์ประกอบ

1.3 การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสา ในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น

การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในครั้งนี้ เป็นการประเมินมาตรฐานของกิจกรรมที่กำหนดขึ้น ก่อนที่จะนำกิจกรรมนั้นไปใช้ในแต่ละโรงเรียน ซึ่งการประเมินกระทำโดยผู้มีส่วนได้เสีย คือ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองตลอดจนกรรมการสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน จากผลการประเมินพบว่า ค่าเฉลี่ยของมาตรฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาแต่ละมาตรฐานพบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด โดยเฉพาะมาตรฐานด้านการเห็นพ้องต้องการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.78 และข้อที่สำคัญคือผู้ที่เกี่ยวข้องเห็นพ้องต้องการที่จะต้องผลักดันให้กิจกรรมประสบความสำเร็จ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงถึง 4.80 แสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความต้องการที่ผลักดันให้พฤติกรรมด้านจิตอาสาของนักเรียนเกิดขึ้น และเห็นว่าพฤติกรรมด้านจิตอาสานั้นมีความสำคัญและจำเป็นสำหรับวิถีชีวิต New Normal ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษา ต่างก็เห็นความสำคัญของการพัฒนาจิตอาสาแก่ผู้เรียนในยุคชีวิตวิถีใหม่สอดคล้องกับงานวิจัย แสงอาทิตย์ เจ็ญวัฒนพงศ์ และคณะ (2564) ได้ทำวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา ของนักเรียนสังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร ที่พบว่า การดำเนินการด้านกิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัย ด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร มีความต้องการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุดในด้านส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.86 แสดงให้เห็นว่า การส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน ด้านส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสา มีความต้องการอยู่ในระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาด้วยรูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัย พบว่ารูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัย ได้แก่ จิตวิทยากลุ่มพฤติกรรมนิยมที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่เป็นการตอบสนองจากสิ่งเร้า แก้ปัญหาที่เน้นการเรียนรู้ที่สติปัญญา กลุ่มมนุษยนิยม มีแนวคิดในการอำนวยความสะดวกโดยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียน และกลุ่มสร้างสรรค์นิยมที่มีแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้หรือการสร้างเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายในของผู้เรียนซึ่งแนวคิดแต่ละกลุ่มส่งผลต่อการพัฒนาจิตสาธารณะ รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาจิตสาธารณะและการทำงานร่วมกันเป็นทีม มีองค์ประกอบเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 จูงใจ, ขั้นที่ 2 ขั้นใฝ่รู้, ขั้นที่ 3 ขั้นสู่การปฏิบัติ, ขั้นที่ 4 จัดระบบทบทวน และขั้นที่ 5 เชิญชวนใช้ ผลที่ได้จากรูปแบบการสอนคือจิตสาธารณะของผู้เรียนได้รับการพัฒนาให้สูงขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

ผลจากการประเมินมาตรฐานดังกล่าว ทำให้เชื่อได้ว่า ยุทธศาสตร์การพัฒนานี้จะประสบความสำเร็จ หากมีการนำไปใช้ในแต่ละโรงเรียน ทั้งนี้เพราะในการศึกษาของนักวิจัยหลายท่านที่ทำการประเมินยุทธศาสตร์ แล้วพบว่า มีความเหมาะสมเป็นไปได้ เมื่อนำไปใช้ก็ประสบความสำเร็จซึ่งผู้วิจัยสรุปองค์ความรู้ใหม่เป็น แผนภาพได้ ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป

ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ New Normal สำหรับสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาขอนแก่น ด้านที่มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือจิตสำนึกต่อตนเอง รองลงมา คือเครือข่ายกัลยาณมิตรจิตอาสาออนไลน์ และความมุ่งมั่นพัฒนาตามลำดับ, ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ ประกอบด้วย 7 เป้าประสงค์ 4 กลยุทธ์หลัก 14 กลยุทธ์ย่อย และ 4 โครงการ ส่วนผลการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้เรียนด้านจิตอาสาในยุคชีวิตวิถีใหม่ มีความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ มากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

กิจกรรม หรือโครงการต่าง ๆ ที่ทำขึ้น ควรเป็นการเสนอจากกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย เช่นนักเรียน ผู้ปกครอง หรือบุคคลอื่น ๆ แล้วทางโรงเรียนนำกิจกรรมนั้นมาปฏิบัติ หรือนำกิจกรรมนั้นมาเป็นหนดเป็น นโยบายในการปฏิบัติ

ผู้บริหารโรงเรียน ควรที่จะมีการปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างที่ดี ในการทำจิตอาสา ก่อนที่จะทำโครงการ ขึ้นมา เพื่อเป็นการย้ำให้เห็นว่า โครงการมีความเป็นไปได้ และเมื่อปฏิบัติแล้วเกิดผลดีแก่ส่วนรวมและไม่มี ผลกระทบหรือผลเสียต่อผู้ดำเนินการ

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ดังนี้

ดังนั้น การนำผลการศึกษาไปใช้ โดยเฉพาะการเลือกกิจกรรมที่จะพัฒนาพฤติกรรมด้านจิตอาสาไปใช้ ต้องพิจารณาบริบทของสังคมโดยรอบด้วย การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา และครู ผู้ที่ทำหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ดังนั้นผลของการศึกษาจึงเป็นแนวความคิดของผู้บริหาร หรือ ครู ที่มีพฤติกรรมด้านจิตอาสาของนักเรียน ไม่ใช่พฤติกรรมของนักเรียนโดยตรง ดังนั้นหากจะอ้างอิงระดับการ ปฏิบัติ หรือพฤติกรรมด้านจิตอาสาของนักเรียนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ขอนแก่น ต้องระบุด้วยว่าเป็นความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ที่มีต่อพฤติกรรมของนักเรียน

3. ข้อเสนอแนะประเด็น ปัญหาที่ควรศึกษาวิจัยในครั้งต่อไปในอนาคต

ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาสิ่งที่จะมาทดแทนสิ่งที่หายไป ควรมีลักษณะอย่างไร ต้องเป็นสิ่งเดิม หรือใหม่ หรือเป็นสิ่งที่คล้ายเดิม หรือเป็นสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม การศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการ แสดงออกของนักเรียนนอกห้องเรียน หรือ การเสริมสร้างพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันในสังคมที่ไม่ได้เรียนใน ห้องเรียน เป็นต้น ซึ่งการวิจัยในหัวข้อดังกล่าวจะทำให้ทราบว่า ควรที่จะจัดการอย่างไรเมื่อไม่สามารถที่จะหา สิ่งที่ต้องการมาให้นักเรียนได้ ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้จะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับประเทศชาติใน สถานการณ์ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (2564). การเรียนยุค 'New normal' เปิดพื้นที่สร้าง 'Passion' เรียนรู้ตลอดชีวิต. เรียกใช้เมื่อ 19 มีนาคม 2564 จาก [https://www. bangkokbiznews.com /social/948474](https://www.bangkokbiznews.com /social/948474)
- วิเชียร อินทรสมพันธ์ และคณะ. (2560). การพัฒนาจิตสาธารณะของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้าน สมเด็จเจ้าพระยาด้วยรูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตวิทยาร่วมสมัย. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 10(2), 116-117.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). พลังครุไทยวิถีใหม่ฉลาดรู้เท่าทันดิจิทัล วันครู 16 มกราคม 2564. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.
- แสงอาทิตย์ เจ้งวัฒนพงศ์. (2564). รูปแบบการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านจิตอาสาของนักเรียน สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร ในศตวรรษที่ 21 สำหรับผู้บริหาร. วารสาร สังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(5), 63-76.
- สิรินัน ศรีวีระสกุล. (2553). ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดมูลนิธิแห่ง สภาคริสตจักรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิต วิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). การวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการ
เสริมสร้างวินัยนักเรียน ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานด้านการมีจิตอาสา เสียสละ เห็นอก
เห็นใจผู้อื่น. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พรทิพย์กราฟิก.